

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ประชากร ได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 568 คน จาก 284 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 แยกตามขนาดโรงเรียนดังนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. 2546 :

1-32)

- 1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 40 โรงเรียน
- 1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 135 โรงเรียน
- 1.3 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 109 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหาร และครูวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 324 คน จาก 162 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มจากประชากรแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sample) จากตารางของ K.V.Krejcie and D.W.Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 44) เจาะจงผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 162 คน และเจาะจงครูวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 162 คน ได้โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งสิ้น 324 คน แยกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 23 โรงเรียน เฝ้าระวังผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 23 คน และเฝ้าระวังครูวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 23 คน รวมทั้งสิ้น 46 คน

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 77 โรงเรียน เฝ้าระวังผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 77 คน และเฝ้าระวังครูวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 77 คน รวมทั้งสิ้น 154 คน

2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 62 โรงเรียน เฝ้าระวังผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 62 คน และเฝ้าระวังครูวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 62 คน รวมทั้งสิ้น 124 คน ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูวิชาการ / ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	40	23	40	23
ขนาดกลาง	135	77	135	77
ขนาดเล็ก	109	62	109	62
รวม	284	162	284	162

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระดับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ 8 องค์กรประกอบ ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) จำนวน 8 องค์กรประกอบ 49 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำราที่เกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย จากเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักและวิธีสร้างแบบทดสอบ
3. กำหนดขอบข่ายของข้อคำถามที่จะสร้างตามกรอบแนวคิด ในการวิจัยคือ ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย พ.ศ.2544
4. ประมวลผลความรู้จากข้อ 1, 2 และ 3 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ให้ครอบคลุม ใน 8 องค์กรประกอบ ตามกรอบแนวคิดในข้อ 3
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความครอบคลุมของคำถาม และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เนื้อหา ประกอบด้วย
 - 6.1 นายสำราญ หลาบคำ กศ.ม. (การประถมศึกษา) ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างและเนื้อหา
 - 6.2 นางสุดารัตน์ รังเสนา กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนมิตรภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน สถิติ
 - 6.3 นายธีระศักดิ์ ดาแก้ว กศ.ม. (การประถมศึกษา) ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญเชิงความครอบคลุมของ ข้อคำถาม

7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วแก้ไขปรับปรุงจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครูวิชาการหรือ ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 ในอำเภอบรบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้บริหาร 15 คน และครูวิชาการ 15 คน

9. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9143

10. นำข้อคำถามที่ได้ไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนของแต่ละโรงเรียน และนัดหมายวันที่จะมาขอรับแบบสอบถามคืน ในช่วงปลายเดือน มีนาคม 2547

3. กรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืนครบตามจำนวน ผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในช่วงปลายเดือน มีนาคม 2547 จนครบทุกโรงเรียน

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน และเรียบเรียงลำดับแบบสอบถาม

2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม แต่ละข้อตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการดำเนินงาน	มากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 5
ระดับการดำเนินงาน	มาก	ให้คะแนนเป็น 4
ระดับการดำเนินงาน	ปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 3
ระดับการดำเนินงาน	น้อย	ให้คะแนนเป็น 2
ระดับการดำเนินงาน	น้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 1

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) ตามประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
2. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามในแต่ละข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อทำการประเมิน ดังนี้(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการดำเนินการ
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-และช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม โดยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้วพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe')